

забезпечення інформаційної безпеки як складової частини національної безпеки держави. Механізми протидії зазначеним загрозам мають бути високотехнологічними та мати системний характер.

Список використаних джерел

1. Валюшко І. О. Основні виклики і загрози в епоху інформаційних війн // *Науковий вісник Дипломатичної академії України. Зовнішня політика і дипломатія: традиції, тренди, досвід. Серія «Політичні науки»* / За заг. ред. В.Г. Ціватого, Н.О. Татаренко. 2016. Випуск 23. Частина II. С. 142–147. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2016_23\(2\)_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdau_2016_23(2)_21).

2. Захаренко К. Стратегія формування ефективної системи державної інформаційної безпеки // *Гілея: науковий вісник*. 2018. Вип. 131. С. 268–272. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/144871426.pdf>.

3. Морозов О.Л. Інформаційна безпека в умовах сучасного стану і перспектив розвитку державності // *Віче*. 2007. №12. С. 23–25. URL: <https://veche.kiev.ua/journal/598/>.

4. Плітін Д., Олексюк Н. Інформаційна культура особистості як основа її інформаційної безпеки. *The I International Scientific and Practical Conference «Current methods of improving outdated technologies and methods»*, January 08-10, 2024, Bilbao, Spain. 472 p. Pp. 412–415. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/31702>.

5. Plitin D., Oleksiuk N. The content of personal information security in the conditions of war. *IX International Scientific and Practical Conference «New problems of science and ways of their solution»*, January 02-03, 2024, Paris. France. Pp. 34–36. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/31699>

6. Таркін В. П. Інформаційні війни у сучасному політичному просторі як феномен ХХ-ХХІ століття : дис...доктора філос. Національний університет «Одеська юридична академія». Одеса, 2023. 220 с. URL: <https://dspace.onua.edu.ua/items/e2fc50ae-9f7b-4b42-9acd-a42286957686>.

Анна Попович

доцент, кандидат соціологічних наук,
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
м. Ужгород

ТАРГЕТОВАНА СОЦІАЛЬНА ДОПОМОГА В УМОВАХ СУЧАСНИХ ВИКЛИКІВ

Актуальність публікації пов'язана з тим, що тема таргетованої соціальної допомоги є новою і має значний науковий потенціал у сфері наукових досліджень. Авторка узагальнила фактори, які зумовили

прийняття даної політики. Алгоритм її впровадження продемонстровано на прикладі диференційованого підходу до призначення допомоги на проживання ВПО. Згадані окремі проблеми, що виникають на етапах таргетування соціальної допомоги.

Ключові слова: *вразливі категорії, соціальний захист, таргетована соціальна допомога.*

Функціонування системи соціального захисту населення в умовах війни залишається одним із найбільш нагальних викликів для України. З'являються нові групи ризику, традиційно вразливі категорії населення стають ще більш вразливими. Саме поняття «категорія» містить розуміння однорідності осіб або їх важливу спільну ознаку (внутрішньо переміщені особи, учасники бойових дій, особи з інвалідністю, діти-сироти, потерпілі від насильства та ін.). За відсутності спеціальних досліджень інформація про їх становище, особливо в умовах війни, характеризується контекстом «більшість серед них». Проте будь-яка із згаданих вище та інших категорій населення не є однорідною і, безумовно, потребує диференційованого підходу щодо можливостей отримання соціальної допомоги.

Поняття таргетування у сфері соціального захисту населення в Україні з'явилося в останні роки. Зокрема, трансформація розгалуженої системи соціальних виплат в універсальну таргетовану соціальну допомогу зафіксована у Плані відновлення України як один з проєктів Національної програми «Забезпечення ефективної соціальної політики») [1]. У європейських країнах таргетування соціальної допомоги є визнаним у цій сфері інструментом, який підштовхує людей до активної участі у подоланні складних життєвих обставин, зменшуючи потребу в підтримці з боку держави. В Україні він тривалий час залишався в числі непопулярних. Сучасна криза сформувала ряд чинників, які змусили Уряд прийняти відповідне рішення. Серед них: 1) видатки на соціальний захист є другою за величиною після оборони України статтею у держбюджеті; 2) їх фінансування здійснюється завдяки зовнішнім запозиченням; 3) бюджети

програм на соціальний захист осіб з інвалідністю та підтримку ветеранів у 2024 році зросли майже вдвічі [3].

Таким чином, таргетування соціальної допомоги надає можливість зосередитися на критично важливих соціальних видатках. Для розгортання таргетованої соціальної допомоги важливо розуміти алгоритм її здійснення. На початковому етапі аналізується статистична інформація щодо вразливих категорій населення. Аналіз інформації на другому етапі фокусується на їх розподілі (сегментації) за певними критеріями. Для демонстрації таргетованого підходу можна використати зміни у виплатах на проживання для внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО). Станом на 27.10.2023 року кількість офіційно зареєстрованих ВПО досягала понад 4,9 млн осіб, з них: дітей до 18 років – 1 042 490; осіб працездатного віку – 2 139 758; осіб з інвалідністю – 202 886 [2]. Враховуючи, що з вересня 2023 року запроваджено диференційований підхід до призначення допомоги на проживання ВПО з врахуванням відповідності новим критеріям, 112000 ВПО припинено виплату допомоги. Протягом визначеного терміну ВПО працездатного віку повинні стати на облік в Державну службу зайнятості, працевлаштуватися, отримати ваучер на навчання тощо.

За логікою таргетування у розробці ефективної стратегії допомоги необхідно виокремлювати ті групи, які є найбільш вразливими, перебувають у складних життєвих обставинах (далі – СЖО) та можуть отримувати соціальні послуги. Тому згадана вище норма не поширюється, зокрема, на ВПО з інвалідністю та які здійснюють догляд за членами сім'ї з інвалідністю.

Наступний етап таргетування потребує оцінювання наявних ресурсів залежно від рівня суб'єктів надання соціальних послуг (матеріальних, кадрових, інформаційних тощо). Однією з проблем на цьому рівні є фінансова неспроможність частини територіальних громад реалізовувати делеговані повноваження щодо надання базових соціальних послуг

особам, які перебувають у складних життєвих обставинах (далі – СЖО). Вони потребують субвенцій з Державного бюджету України.

Надалі вирішуються питання надання соціальних послуг для тих, хто перебуває у СЖО. Часто вони ускладнюються нестачею і непідготовленістю кадрів до проведення оцінювання потреб сім'ї/особи у соціальних послугах, що тягне за собою проблеми з кваліфікацією, процесуальним оформленням СЖО та веденням випадку задля вирішення конкретної СЖО.

За результатами проведеного аналізу можна зробити висновок, що в умовах гуманітарної та фінансової кризи трансформація системи соціальних виплат у таргетовану соціальну допомогу в Україні є вимушеним і складним завданням. Сприяти його вирішенню може проведення кількісних і якісних досліджень з метою моніторингу та оцінки наслідків такої політики для груп ризику і тих, що перебувають у СЖО.

Список використаних джерел

1. План відновлення України. URL: <https://recovery.gov.ua/>
2. Рекомендації учасників слухань у Комітеті Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів на тему: «Забезпечення конституційних прав і свобод громадян України підрозділами соціального захисту населення в регіонах»: Протокол № 174 від 31 січня 2024 року. URL: <https://komspip.rada.gov.ua/uploads/documents/31930.pdf>
3. Соціальні видатки державного бюджету у 2024 році складуть 470 млрд грн. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/sotsialni-vydatky-derzhavnoho-biudzhetu-u-2024-rotsi-skladut-470-mlrd-hrn-premier-ministr>

Інна Самолюк
викладач кафедри педагогіки
Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
м.Хмельницький

СОЦІАЛЬНА РОБОТА З ДІТЬМИ
ВНУТРІШНЬО ПЕРЕМІЩЕНИХ ОСІБ